

Jean MISCHO

"Mir sti mat zwee Féiss um Buedem"

Den Här Jean MISCHO wor Lëtzebuenger "représentant permanent adjoint" bei den europäesche Gemeinschaften an schafft elo an der Lëtzebuenger Ambassade zu Bréissel.

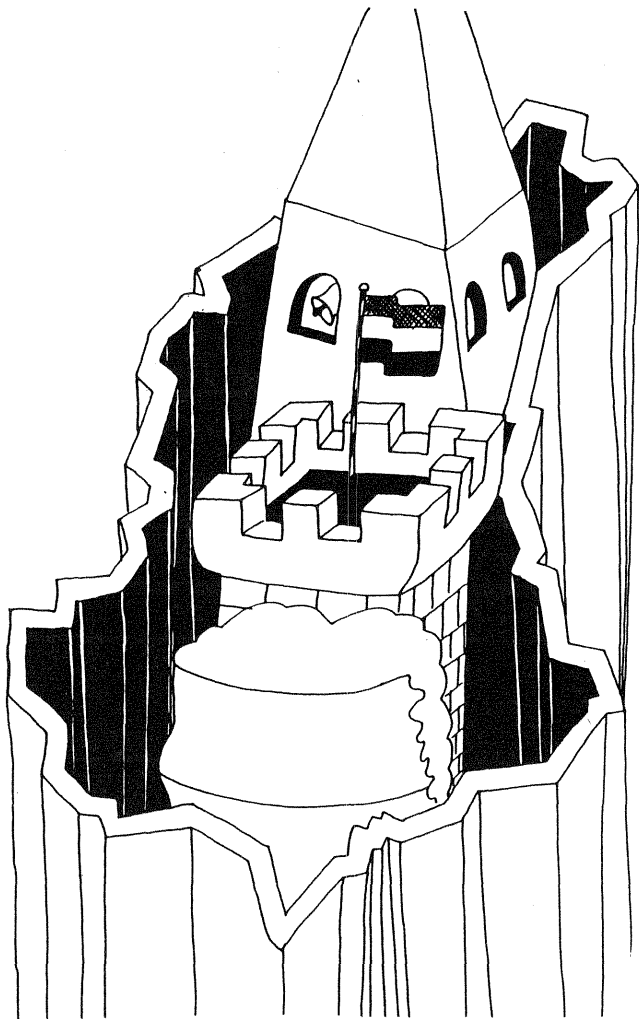
forum: D'"Lëtzebuenger Aart" as neierdëngs - besonnesch bei eise Politiker - vill am Gespräch. Kann een si definéieren? As si eppes Statuesch, oder évoluëiert si?

Jean MISCHO: Den historeschen Aspekt iwwerloossen ech léiwer Leit, déi méi qualifizéiert sin ewéi ech, fir doriwwer ze schwätzen. Mä ech mengen et gët eppes, wat ee kann "Lëtzebuenger Aart" nennen. Ech weess nët awéiwäit si an eisem nationale Charakter läit oder vun der Klengheet vum Land hierkënn. Vlächicht dréit d'Klengheet vum Land vill derzou bäi, datt mir esou si wéi mer sin.

Fir mech besteet d'"Lëtzebuenger Aart" zu engem

gudden Deel doran, datt mer zimlech mat den zwee Féiss um Buedem stin. Ech gin zou, datt dat och kann een Nodeel sin: hei an do si mer vlächicht zevill "terre à terre" oder souguer klengkaréiert. Mä anersäits huet déi Haltung och eng ganz Rei Avantagen. Mir hu nët esou wéi aner Natiounen d'Tendenz fir eis terribel sérieux ze huelen, fir eis opzeblosen, fir am politesche Géigner en Doutfeind ze gesin. Mir hun e gewësse Sënn fir d'Ironie, souguer fir d'Selbstironie. E Persouneskult wéi an anere Länner ka bei eis nët opkommen. Mir hun e gewësse Sënn fir d'Proportioun, fir d'Relativitéit vu munnechem, e gewësse Realismus.

Eis Klengheet huet et eis méi liicht gemaach, ze verstoen, datt mer all nëmme Mënsche sin, ob Patron, Aarbechter, Dokter, Hausfra, Bauer oder Beamten. An dofir as vlächicht de Sënn fir d'national Solidaritéit e bësche méi grouss. Dat as an der aktueller Situatioun e groussen Avantage. Mir liewen an enger Zäit vu Kris, dat weess jidfereen, mä et as leider

wahrscheinlech, datt si nach méi schlëmm ka gin. An et gesäit een, datt déi Länner, an deenen eng staark national Kohäsion besteet, bis elo d'Kris besser gemeeschtert hun, z.B. Japan, z.B. d'Schwäiz an och Lëtzebuerg. Ech fannen zwar deen Ausdrock "Lëtzebuerger Modell" e bësche präntiös, e bëschen "hei-kommt-kucke-wat-mir-dichteger-sin", mä et as eppes drun: mir hun et fäerdegbruecht fir déi Problemer, déi eis säit 1974/75 entstane sin, wahrscheinlech besser ze léise wéi déi aner Länner, do-duerch, datt et bei eis méi liicht war, all betrafte Leit un een Dësch ze bréngen an d'Problemer matt engem relativ groussen Realismus an Objektivitéit unzegoen a Léisungen ze fannen, ëm déi aner Länner eis beneiden.

An ech mengen, et as ganz wichteg, datt dat Element och an Zukunft bestoe bleift.

forum: Dir schwätzt vu nationaler Kohäsion an Zesummenhank matt der Kris. Gët dee Begrëff nët staark relativéiert duerch dee groussen Ausländerundeel ënner eise Beschäftegten, dee mir a Krisenzäiten als Ventil benotze kënnen?

J. MISCHO: Jo, d'Ausländerproblem as natierlech ganz wichteg, virun allem am Zesummenhank matt der nationaler Kohäsion, mä a long terme gesin. Ech fannen, datt bis elo eis auslännesch Matbierger d'national Kohäsion nët a Gefor bruecht hun. An ech gëng soen, datt mir den Ausländerundeel un der Populatioun manner als Ventil gebraucht hu wéi aner Länner. An Däitschland hu, mengen ech, méi wéi eng Millioun Tierke missen heemgon, a Frankräich sin der och heemgeschéckt gin, zum Deel mat enger "prime de rapatriement". Mir hun d'Immigratioun gestoppt - dat as schon eng grouss Differenz, ob een een heemschéckt, deen doheem näischt méi huet an

nët weess, wat en doheem vierfënnt, oder ob een einfach seet, et komme keng nei Ausländer méi eran. An där Hinsicht hu mer nët gehandelt wéi di aner, ob-wuel bei eis den Undeel vun den Ausländer un der Gesamtpopulatioun méi grouss as wéi an deenen anere Länner.

forum: Et gin allerdéngs och méi subtil Manëiren, fir d'Leit fortgoen ze don ...

J. MISCHO: Dat kënnt sin, mä ech menge nët, datt mer op grousssem Fouss dovu profitéiert hätten. Natierlech kënnt dee groussen Undeel vun Ausländer e Problem duerstellen am Zesummenhank mat der nationaler Kohäsion. Wann et z.B. esou gëng goen, datt mir an lo Joer en Undeel vun 30 - 35% Ausländer hätten, da gëng d'Fro sech stellen, ob mer nach di néideg Kohäsion behale fir eis Problemer an deemselwechte Geescht ze léisen. An deem Zesummenhank stellt sech dann och d'Fro vun der Sprooch. Di éischt Integratiounswell as zimlech gutt integréiert gi säit Ufank vum Jorhonnert, mä wéi gëng et goe wa mer méi wéi 30% Ausländer hei hätten, di keen Interessi méi gesi fir Lëtzebuergergesch ze léiren, well si esou e groussen Deel vun der Populatioun gëngen ausmaachen a well si nëmmen fir lo - 15 Joer heihikéimen, mat der fixer Iddi, hannescht ze goen. Da kënnen emol Problemer Entstoen. Et wär nët gutt, wa mer hei eng Situatioun kréichen, wi se z.B. an England besteet oder a verschidene laténgesche Länner, eng Situatioun vu wierklecher Klassentrennung, wou bei eis nach eng sproochlech Trennung derbäikeim. Ech hoffen, datt mer och an Zukunft bei eisen auslännesche Matbierger d'Gefill oprecht erhale kënnen, datt mer zesumme mat hinnen an engem Boot sëtzen an d'Problemer entweder solidaresch meeschteren oder zesumme mat hinnen ënnert d'Rieder kommen.

forum: Dat heescht och ënner Emstänn eng national Identitéit mat hinnen zesummen nei dévelopéieren ?

J. MISCHO: Jo, firwat nët, wann dat méiglech as.

Ech hun doriwer nach nët weider nogeduecht, wat eng nei national Identitéit kënnt sin. Mä ech gi nët dervun aus, datt de Lëtzebuerger a senger heiteger Form en "être supérieur" wier, deen d'Perfektioun erreecht hätt an onbedéngt an där Form misst erhale bleiwen. Firwat soll eise nationale Charakter nët évoluëiren. Mä ech hoffen, datt déi positiv Charakteristiken, vun deenen ech am Ufank geschwat hun, erhale bleiwen. Wat mer muss verënnern as, datt mer op eemol zwee parallel Länner hei hätten, wi dat an der Belsch de Fall as.. Dat as natierlech nëmmen eng Spekulatioun, mä ech hun d'Gefill, wéi wann do eng Gefor kënnt Entstoen. An deem Kader huet d'lëtzebuerger Sprooch natierlech hir Wichtigkeet. Wann een a Versammlungen alles muss zweemol soen fir z'iwwersetzen, oder Kopfhörer afëiren, sief dat a Gewerkschaftsversammlungen oder politesche Versammlungen, da krit di Saach op eemol eng ganz aner Nues. Duerfir, mengen ech, as et eisen Intérêt, datt di Ausländer, di hei sin, wa méiglech hei bleiwen an integréiert gin, spéitstens an der zweeter Generatioun.

forum: Fir bei der Sprooch ze bleiwen, do gët et jo bei eis wéi bei eise Noperen eng Renaissance vun der Sproochkultur. Kënn Der vläicht doriwer eng Wäertung offgin?

J. MISCHO: Ech fannen dat u sech gutt, datt d'Lëtzebuergergesch erëm e bësche revaloriséiert gët, datt vill publizéiert gët op Lëtzebuergergesch, vill Theaterstécker geschriwwen gin. D'Sprooch as nun eemol e ganz wichtigen Deel vun eiser nationaler Identitéit. Déi Tendenz kann ee

nëmmen encouragéieren. 'T as jo keng Tendenz, déi egozentresch wär, sech op sech selwer ofkapselt. Ech mengen, bei eis stellt dat Problem sech nët. Mir si noutgedrongen op no baussen. Mir sin dait-schen, franséischen an och belschen Influenzen ausgesat, wéi keen anert Vollek auslänneschen Tendenzen ausgesat as. Eis Studenten studéieren am Ausland. (Iwregens fannen ech, datt et eng gutt Saach as, datt mer nëmmen een Universitätsjoer zu Lëtzebuerg hun. Wa mer eng komplett Universitéit hätten, da gëng dat, mengen ech, zu enger gewësser Introvisioun feieren.) D'Renaissance vun eiser Sproochkultur as also ménger Meenung no eng gutt Saach.

forum: An déi Sproochrenaissance kënnt nët emol vu konservativen Tendenzen falsch interpretéiert gin?

J. MISCHO: Déi Gefor gët et vläicht, mä ech gesin se am Moment nët. Et klängt natierlech ëmmer konservativ, vun der Sprooch a vum Brauch-tum ze schwätzen asw. Mä et schéngt mir am gudde Sënn konservativ. Mir wëlle jo nët zrëckgoen zu eppes, wat onwidderruflech eriwuer as. D'Duerf-liewe kënnen a wëlle mer nët nees esou opliewe loossen wéi et fréier war. D'Fra kënnen a wëlle mer nët zrëckdrängen an eng Roll, di si fréier hat asw. Mä wann d'Gefor besteet, dass e falsche Konservativismus matgedroe gët, da misst ee natierlech der-géint réagéieren.

forum: Mer hate scho virdru Rieds vun der Gefor fir d'national Identitéit duerch ee vläicht ze groussen Auslännerundeel. Gin et nët nach aner Geforen, di d'national Identitéit kënnent opweeche, z.B. soziokulturell Influenzen aus dem Ausland duerch d'Press an d'Televisioun, oder duerch supranational Arichtungen?

J. MISCHO: 'T as klar, dass di Aflëss vu baussen hir Wierkung hun, vrun allem well mer su kleng sin. Gott sei Dank si se nët eeseteg, si komme vu verschidde Säiten. Mä eis Aart a Weis ze liewen an ze denken gët sécher dervu bëaflosst. Ob se eis national Identitéit a Gefor bréngen, dat nët onbedéngt, oder eréischt vun deem Moment un, wou aner Elementer vun der nationaler Identitéit och ofgeschwächt gin. Wann et esou wäit gëng kommen, dass schliesslech d'lëtzebuurger Sprooch nëmme méi an den Dierfer gëng geschwat gin, kënnt een sech froen: wat sin d'Lëtzebuurger eigentlech nach?

Wat elo di supranational Influenzen ubelaangt, do mengen ech nët, dass si fir eis national Identitéit eng Gefor wieren. Di europäesch Eenegungsbewegung wëllt jiddefalls nët de nationale Charakter vun de Länner verschwannen don. Ech mengen et muss een do ënnerscheeden tëscht dem Nationalismus, dem nationalen Egoismus an der nationaler Identitéit. Den nationalen Egoismus muss reduzéiert gin. D'europäesch Eenegung verlaangt, datt gewëss Oofstrécher gemaach gin, datt e Land och emol Sacri-ficen op deem engen oder anere Gebitt mécht. Dat huet awer näischt ze di mam nationale Charakter, mat den nationale Gewunnechten.

Mir hun allerdéngs de Moment zu Bréissel ee "contentieux" mat der EG-Kommissioun, di nët wëllt unerkennen, datt di auslännesch Dokter, di sech hei zu Lëtzebuerg nëierloossen, musse Lëtzebuergesch kënnen. D'Kommissioun wëllt dora nëmmen eng moralesch Verpflichtung gesin, aus där een nët dierft eng juristesche Bedéngung maachen. Dat schéngt mir awer eng legitim Fuerderung. Huele mer e Kand am drëtter Schouljoer, dat géif ugustouss gin, dat 1 - 2 Joer Franséisch gemaach huet, an et këim an e Spidol wu e franséischen Dokter oder eng franséisch Infirmière as, et kënnt sech nët richteg ausdrécken. Oder eng eeler Persoun vum Duerf,

di nët vill Geleënheet hat, Franséisch ze praktizéieren, di muss sech kënnen op Lëtzebuergesch ausdrécken an esou enger wichteger Saach wi der Gesondheet.

Dat Beispill beweist, datt d'Lëtzebuergesch eis dach awer vill mi no läit wi all di Sproochen, di mer an der Schoul geléiert hun an datt et och, praktesch gesin, wichteg as, datt mer weider kënnen Lëtzebuergesch schwätzen am alldeegleche Liewen

forum: Kann d'Iwwerbetounung vun der nationaler Identitéit nët awer besonnesch a Krisenzeiten de nationalen Egoismus verstärken? Gin doduerch nët Problemer, di eigentlech staats-iwwergräifend misste geléist gin (e.a. Ekologiproblemer, oder d'Energieversuergung, oder Krisemoossnahmen wéi z.B. d'Bekämpfung vun der Arbeitslosigkeit), op de nationale Plang reduzéiert anee Land géint dat anert ausgespillt?

J. MISCHO: Dat as eng potentiell Gefor, déi Tendenz besteet. Mä an der Stolindustrie hu mer et z.B. fäerdegruecht duerch eng Zort Stolkartell, datt mer zesummen d'Produktioun drosselen an datt jiddereen diselwecht Mindestpräisser applizéiert fir keng onéierlech Konkurrenz ze man. Dat as e formidable Succès vun Europa! Natierlech as nët auszuschléissen, datt bei enger weiderer Verschlechterung vun der Situation verschidde Länner nees zu protektionistische Moossnahmen zrëckkëimen, an dat wär ganz dramatesch. Well den Hauptvantage, dee mer elo duerch de Marché Commun haten, dat as, datt di Evolutioun zum Protektionismus wi an den 30-er Joren nach nët agetratt as: d'Oofkapselung vun all Land, d'Exportatioun vum Chômage ...

Och um ökologesche Plang däerf een nët ënnerschätze wat alles gemat gin as, och wa manner dervu geschwat gët. Z.B. gouf ganz vill a punkto gemeinsam Normen (vun der Pollutioun) geschafft.(..)

forum: Gin awer nët duerch di aktuell Kris di national Egoisme verstärkt?

J. MISCHO: Jo, dat as sécher. D'Kris bréngt di Gefor mat sech. Wéiwäit dat scho geschitt as, as schwéier ofzeschätzen. Et gët gewëss Tendenzen, fir e verkappte Protektionismus nees anzeféieren. An England gët et z.B. eng Kampagn "Buy british!", a Frankräich schwätzen se vun enger "reconquête du marché national", asw. Mä duerch d'Regele vun der EWG kënnen se do nët ganz wäit goen, an d'europäesch Kommissioun passt op déi Saachen op an intervenéiert direkt, wann se dervu Wand kritt. Di grouss Gefor as, dass vun deene verkappte Formen méi Gebrauch gemaach gët, z.B. datt de Staat déi National Entreprise favoriséiert wann en eppes keeft oder baue léisst. Mä souwäit d'Kommissioun derhan-nert kënnt, intervenéiert se. Bis elo wor de Mérite vum Marché Commun, datt di Tendenz zur nationaler Oofkapselung zimlech limitéiert bliwwen as.

forum: Nach eng Fro zu de Regionalmouvementer: Dat lëtzebuergesch Nationalbewusstsein as vläicht nët méi grouss wi d'Zougehéierkeetsgefühl vun engem Breton oder engem Walliser...

J. MISCHO: Ech mengen dach. E Breton bleift trotz allem och nach e Fransous, e Walliser bleift och nach e Schwäizer. Mä et kann ee soen: mir sin e Regionalismus, deen d'Chance hat, een on-oofhängeg Staat ze bilden. Et gesäit een tatsächlech a ville Géigende vun Europa eng Renaissance vum Regionalismus, z.B. a Korsika, an der Bretagne, am Pays basque... Firwat? Ech mengen dat hängt do-mat zesummen, datt "d'Welt ëmmer mi kleng gët", wi ee seet. Et gin ëmmer méi Echange vu Mënschen a

vun Informatioun. Jidderee weess vun de Geforen, di vun de Krisepunkten hirkommen oder vum Rüstungswettlaf, an dat schaaft bei de Leit eng gewëss Onsécherheet. D'Leit hun dofir de Besoin, sech iirgendwéi ze verankeren, sech iirgenwou doheem ze spieren, an dat féiert derzou, datt se sech erëm op hir Eigentümlechkeete besënnen: hir Sprooch, hir regional Gebräich, an datt se dat dann erëm méi betounen. An dat schéngt mir eng gutt Saach. Et kënnt eventuell dozou féiren, datt de Regionalismus méi wichteg gët wi de Nationalismus. Am Ufank hu vill Leit gesot, de Marché Commun misst suggerer dorop lass schaffen. Ech hun nët d'Impressioun, wi wann dat wierklech am Gaang wär ze geschéien, mä sécher as, datt d'Regionalismen sech haut méi staark affirméiren.

Mir Lëtzebuerger hu jiddefalls dee groussen Avantage, datt mir nët nëmmen e Regionalismus sin, mä och een onafhängege Staat bilden. (D'Gefor vun

engem iwwerdriwwene Nationalismus besteet bei eis kaum, well mer su kleng sin.) Dank der europäescher Eenegung kënne mer gläichzäiteg vun den Avantage vum Nationalstaat profitéiren a vun den Avantage vun engem mi groussen Ensemble. D'national Souveränitéit erlaabt eis, selwer di bescht Léisung fir eis Problemer kënnen ze sichen an duerchzuféiren. Wa mer en Deel vu België wieren, wäire mer eng peripher Provënz, di keng grouss Roll fir d'Zentralregierung géif spillen; vu Frankräich oder Däitschland gur nët ze schwätzen. Anersäits gët dee mi groussen Ensemble an deem mir sin eis awer och e grouss Maart, dee mer onbedéngt brauchen fir eis Wueren, fir d'Kapital erunzezéien asw. Ech mengen, et gët munnech Regionalisten an anere Länner, déi eis beneiden.

*forum: Här Mische, mir soen Iech Merci fir dëst
Gespräich.*